

Nanno

Carel Vosmaer

bron

Carel Vosmaer, *Nanno*. Martinus Nijhoff, Den Haag 1883 (tweede druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/vosm001nann01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Nanno.

aant

VI

δ δολβιος, ντινα Μοσαι Φλωνται
HYMN. HOM.

ν γρ Χ ψησθε θει, χχλ πντχ ποιετε.
THEOKRITOS.

Δετ νν βρα Χριτες, χαλλκομοι τε Μοσαι.
SAFFO.

aant.Ochtendgloren.

Langzaam sleept de heilge nacht haar sluier,
IJler, doorschijnend aan d' uiterste slippen,
Weg van de aard', en de laatste sterre
 Dooft haren glans.
Zacht ontwaakt uit den sluimer het leven,
 't Windeken suizelt,
Licht als een zucht in den morgen;
Over het groenige bleek van de lucht
 Glimmert een gelige tint,
En het eerste wolkje met rozenvlerkjes
 Zweeft van de diepten omhoog.
Fjoe-fjoe-fjoe! tsio-tsio-tsio-io!
Fluiten de vroegst ontwaakte gevleugelde zangstertjes blijde,
Nu zij, van boven, den morgen al onder de kimmen ontwaren.

Klapwiekend stijgt op de vleugelen
Druipend van 't vloeiende goud aan de kim
d' Ochtend in 't kleed van saffraangeel,
Maagdljke bode des daags;
En de gloed op haar blozende wangen
Kondigt het rijzen des lichtgods.

Nu heft in volle majesteit de albezieler
 Boven de blauwende zee
 't Hoofd met den gouddiadeem;
't Zilveren schuim verguldt zich,
Goudstof wemelt in 't kustzand,
Bruinrood tinten de stralen de rotsen;
 En de kronen der pijnen
Verkonden aan myrten, olijven, cypressen,
Dat de daggod naakt, en zij brengen het over
En verder en verder aan lagere struiken.
 't Aardrijk lacht, in het leven herboren,
 Iedere bloemkelk plengt
Aan den rijzenden god zijnen dauwdrop.

In zee.

Even als daaglijks de zon en de duisternis beurtelings wisslen,
Wisselt in 't lot van de menschen 't geluk en de duistere ramspoed.
Maar niet altijd is in het menschelijk leven de daagraad
Brenger van heil; vaak straalt hij zijn glans op het bitterste onheil.

Dappere Naukrates voerde zijn krachtig beriemde galeien
Weer uit verwinnenden krijg, en zijn hart, na jaren van afzijn,
Hoopte zijn landstreek weder te zien en zijn vrouw en zijn stamzoon.
Doch Zeus' stormende vlagen en 't watergeweld van Poseidoon
Dreven hem af van zijn vloot. Alleen met zijn eigen galeischip
Doolde hij, winden ten prooi, tot gemis aan het lesschende water
Koers deed zetten naar 't stip, dat zich verre verkondde als eiland.
Nauwelijks krompen de winden en zag hij de naadrende landkust
Groen opdoemen en hoop op een bron, en besteedde het scheepsvolk
't Laatst van zijn kracht aan de riemen, ten einde 't verlies van den winddruk
Noch te vergoeden door roeien - of tegen het vallen des avonds

Voer hem te loever een zwarte galeï; het Foinikische roofschip
 Klampte zich vast aan zijn boord. Van de hongrende, dorstende manschap
 Faalde de weerstand ras, en zij werden gedood of gekneveld.
 Zelf geen uitkomst ziende, verhief toen Naukrates smeekend
 Beide zijn handen omhoog tot het breed uitspansel des hemels:
 - Heilige Athena, verhoor mij; - ik heb zes jaren mijns levens
 Thans voor uw rechten gekampt, van mijn magen gescheiden en landstreek,
 Toon mij uw reddende hand! - Toen zond hem Athena het denkbeeld,
 't Leven te redden in zee; hij verbond snel eenige houten,
 Wierp ze in 't water en sprong van het boord, en zich vast er aan klemmend
 Hoopte hij voort zich te worstlen tot waar hij van verre de kust zag.
 Gansch dien nacht door dreef hij, met spanning der uiterste krachten,
 Over de zwalpende baren, terwijl zij hem beurtlings bedolven,
 Beurtlings de rollers hem hieven en stuwden een eind naar de landkust.
 Eindeloos duurde die nacht, en erbarmeloos bleven de starren
 Gansch haren loop volbrengen en zonder haar gang te versnellen.
 Starrengeleidster en schoonste der vrouwen des nachtelijken hemels,
 Maanomglansde Selènè verrees; dan donker van haarbos
 Hesperos, hij die met reien het bruidspaar leidt naar de echtzaal;
 Vroeg ook rijst er de jager met blinkenden gordel en jachtknots,
 Wilde Orioon, saam met zijn hond, die als Sirius 't helderst
 Blinkt aan den trans; en de Haas, en de zeven Pleiaden, de Nimfen,
 Welke, des zomers verrijzend, in reidans melden den jaartijd

Waar zich de mensch om den oogst in verheugt; ginds tintelt de Poolstar;
't Groot Beerinnegestarnte, dat nooit daalt onder de kimmen,
Nevens het kleine, verschijnt, en Bootes, de leiders der scheepvaart;
Kassiëpeia, die schooner zich dacht dan de dochters van Nereus
Maar in haar dochter dat boette, Andromeda, welke gekluisterd
Hing aan de rots, aan het monster ten buit; tot het wapen van Perseus
't Ondier trof en haar redde; - zij allen vervulden hun omloop.
Doch toen Foosforos eindlijk, als morgenverkondiger aanbrak,
Toen weer Maan en Pleiaden in 't ziltmat waren verzonken,
Aamde de angstige zwerver op 't deinend geklots van de baren
Weder met hoop op het leven, en zag hij den reddenden oever.
Maar zijne kracht zonk weg en hij zwijmde, geklemd aan de planken.
Zoo als gebeurd en gedragen een meeuw op de ruggen der golven,
Dreef hij der baren ten prijs, maar landwaarts droeg hem de zeevloed.

Het eiland Melos.

Kleine smaragd in den kring van de edele steenen, die blinkend
Sieren de golvende plooiën van 't kleed der Aigaiische waatren,
Ligt er het groenende Melos, het vuurontsprutene eiland,
Waar zich de gloed van Hefaistos in spleten en dampende bronnen
Toont, en dat gips en aluin en den zwavel en 't zout in zijn schoot draagt.
Donkere pijnen, hun kronen vereenende, geven den bergrug
't Fulpen gewaad, en olijven haar zilverig loof aan de glooiing.
Waar zich de stroomende vlieten een uitweg baanden, verrezen
Beemden met krokos en epe, die 't nijvere werk van den bouwman,
Zuivrend en ploegend, de vrucht deed dragen der blonde Demeter.
Doch waar Helios rijst en zijn zongloed koestert de helling,
Werden op staken en tralies de ranken geleid van de wijndruif.
Tegen het noorden beveiligd door glooiend gebergte en rotskaap
Holt zich een zeebocht uit, waar 't stormontvlodene vaartuig
Veilige ligplaats vindt of de kleinere boot op het zand rust.

Daar, op de rotsige hoogte, verheft zich de burg en de tempel,
't Oude geheiligde huis van den zeeënbeheerscher Poseidoon.
Dezen ontleende de mythe den stam van den koning Aristos,
Doch dit school in den nevel des tijds; 't was, toen op het eiland
Doriesch volk allengs er verdrong den Foinikischen landzaat.
Lang ook duurde een strijd met Athene's en Salamis' volken,
Welke er standplaats vestten en, wassend in menist' en invloed,
Deelden in macht en bestuur. Toch hield tot den tijd van Aristos
't Aloud Doriesch geslacht van den koning den scepter beveiligd,
Dulde zijn bloed geen menging. Aristos' vader, die vreedzaam
Heerschte, vergrootte de veste en deed van den berg op de helling
Steeds uitvloeien de stad, zijn paleis op de groenende heuvels
Bouwende, thans het verblijf van zijn zoon, die er heerlijke gaarden
Plantte, met bloemen en ooft, en de schaduwkoelte der boomen,
Welke hij op zag wassen bij 't klimmen des eigenen leeftijds.
Thans was d'eedle Aristos bejaard; zijne Ifianassa,
D'achtbare gade, beschonk hem met ééne, een enkele dochter,
Nanno, de lieflijke maagd, op wier zacht welriekende wangen
Noch pas zestien malen de rozen vernieuwden haar jaarbloei.

aant. Morgenoffer.

D'ochtend rees zoo schoon, en gelijk aan de vogelenkoren,
 Welke bij 't kriecken des daags reeds bezig en zingend zich reppen,
 Was rooswangige Nanno al vroeg ontwaakt. Met het korfjen,
 Fraai door haar vaardige handen van dubbele biezen gevlochten,
 Honig en koeken bevattend, haar morgengeschenk aan de bronnimf,
 Ging zij den voorhof door; - daar hinnikten luide de paarden,
 Bralden de muilen op stal, nu zij hoorden die vaak hen des morgens
 Streelde en voeder hun bracht; daar fladderden, kaaklend en triplend,
 Hoenders haar dicht om de voeten en klaptten met blauwige wieken
 Duiven haar rond om het hoofd of er zette zich één op haar schouder.
 Boonen en korrelen graan voor haar strooiende, joeg zij zich vroolijk
 Dezen van 't lijf; luid basten de groote Molossische honden,
 Jankend hun ketenen rukkend, en lekten de hand die ze streelde,
 Allen om vrijheid beedlend, die thans slechts éenen ten deel werd.
 Xanthos, haar bruine Molosser, bevrijd van de ramlende ketting,

Richtte zich dankbaar omhoog en, zijn pooten op beide haar schouders
 Leggende, lekte haar wang, tot zij lachend de wilde omarming
 Keerde en stilte beval. Toen nam zij hem, wenkend, naar buiten
 Mede en ging door de tuinen en spoedde naar 't strand en de bronwel.
 Dicht aan het zeestrand bornde die bron uit een mossige rotsgleuf
 Klaterend voort, neerhupplend van d'eene op d'andere steenlaag.
 Daarin leefde de kuische, door 't meisje vereerde Najade
 Welke zij bood hare gaaf, op het glanzende mos bij den oorsprong
 D' inhoud leggend van 't korfje. Haar arm door het hengel van 't mandje
 Stekende, hupte zij toen naar het strand, waar rotsige brokken
 Lagen verspreid aan den oever, omkranst van het krinkelend golfschuim.
 Over de kantige steenen, wier punten haar prikten den leerzool,
 Wipte zij vlug, met de vingers verheffend den zoom van haar chitoon,
 Wen zich het spelende golfje verhief om de zonnig betinte
 Enkels en schenen te kussen. Zoo raapte en wierp z' in het korfje
 Rozige krabben en schelpen met kleurige strepen en kartels,
 Horentjes waar zij te huis aan een draad zich van rijge een halssnoer.
 Vroolijk, met openen muil, sprong mede de stoere Molosser
 Over de steenen; op eens - daar jankte hij, vloog naar den zeerland,
 Huilend, bereid tot een sprong, en hij deed of hij zocht hare oogen
 Ergens te wenden, zoo lang tot zij 't zag.... daar zag zij een voorwerp
 Dobbren in zee, door de golven gerold; op het drijvende wrakhout
 Scheen het een menscheijk wezen, ofschoon nauw kenbaar en roerloos.
 Eerst ontstelde zij vreezend een doode te zien, tot zij eensklaps

Dacht, als die mensch noch leeft! Wild jankend en smeekend haar oogwenk
 Keek haar de hond steeds aan, toen wenkte zij - snel in het water
 Plofte de moedige Xanthos en pakte en sleepte den drenkling
 Mee naar het glooiender zand en hij legde zijn vangst op den oever.
 IJlings spoedde het meisje er heen, tot den man die er neerlag.
 Eerst nu lekte de hond haar de voeten als dank dat zij gunde
 Redding te brengen en dan den bewustloozen man, en zijn adem
 Gaf hem de warmte terug. Allengs weer keerend tot leven
 Rees hij met moeite een weinig en zonk voor de maagd op zijn knieën.
 Zuchtend haar voeten omvattend begon hij met stamelend spreken:
 - Wie gij ook zijt, volschoone, een sterfelijk wezen of godheid,
 Zeg of ik onder de zon noch leve of ben in de velden
 Waar geen menschen van keeren - mijn geest is bijster en zinloos,
 Want lang, tusschen het leven en dood, hing wanklend de weegschaal;
 'k Smeek, godinne, u redding, of, sterveling, vraag ik u gastrecht.
 Daarop zeide, bekomen van schrik, schoonwangige Nanno:
 - O rampzalige man, geen godheid ziet gij, een stervling;
 Hier is 't eiland Melos, beheerscht door den koning Aristos;
 'k Mag mij beroemen zijn dochter te zijn; - maar, zie dat gij oprijst;
 Volg mij, er is daar ginder een bron en ik schaf er u laafnis.
 Moeizaam hief hij zich op en de koningsdochter, hem steunend,
 Bracht, van haar trouwen Molosser bewaakt, naar de bronne hem langzaam.
 Daar bij deed zij hem zitten; een schelp vol water hem scheppend,
 Liet zij hem drinken en wiesch zijn gelaat, - bij zich zelve bedenkend:

- Zou de godinne verstoord op mij zijn als ik dezen een meelkoek
Gaf van het offer, en honig? Een god gaf vaak aan een stervling
Gaarne een deel van zijn goed, en ik zal het haar dubbel vergoeden.

Alzoo peinsde haar hartje, en 't was of in 't parelend bronvocht
Klonk een melodische stem, die de zwijgende bede haar toestond.

Sterkend den droevigen lijder met laving en vriendlijke woorden,
Zeide zij, na dat hij rustte en zachtkens keerden zijn krachten:

- Vreemdeling, wijl het beschik van een god u ons gaf uit den zeevloed,
Wees ons een gast; ginds wonen, het is niet ver, mijne ouders.

't Gastrecht eerden zij steeds en zij zullen u bieden het welkom.

Volg mij, vergunt het uw kracht. - Toen, slepend, met d'oogen haar dankend,

Volgde de lijder, gesteund door de maagd vol krachtige jongheid,

Zonder dat deze de zorg voor haar korfje verzuimde, en blaffend

Rende de hond vooruit en terug, tot zij kwamen ter woning.

Gast en gastheer.

Grijze Aristos behield noch 't oud aartsvaderlijk wezen
Zoo in gebruiken als zin; vol eenvoud was zijne leefwijs.
Volgens gewoonte bezocht hij des morgens zijn stallen of landgoed,
Zag in de gaarden het ooft, op de velden de rijpende graanvrucht,
Hield op de knechten het oog en bestierde hun zorg voor de akkers,
Zooals zijn gade de vrouwen bij 't werk en den huislijken welstand.
Tegen den middag gaf hij gehoor aan dengeen die zijn raad zocht,
Lichtte den volksraad voor of bedeelde het recht aan den landzaat,
Want in de schalen des rechts zweeft 't rijzen of dalen der volksdeugd;
's Avonds onder de zijnen genoot hij het huisselijk leven,
Wen geen gasten of feesten zijn zorgen verlangden of bijzijn,
Luisterend soms naar de tonen der lier of de sproken eens dichters.
Thans ook was hij gegaan naar den voorhof waar hij de stallen
Zag met de glanzige paarden en wagens beschut door het dekkleed.
Daar, bij de poort, ontmoette het eerst hem de hond die vooruit sprong,

Dan zijne dochter, geleidend een man, eenen haavloozen vreemding.

- Vader, zoo zeide zij haastig, ik breng u een man die in ramspoed
Doolde op zee, door den vloed op ons strand, haast stervend, geworpen;
Wraakt gij het niet? Zoo immers gebiedt Zeus, waker voor 't gastrecht.

Toen antwoordde de grijze, de hand op het hoofd van den vreemding
- Wees mij een gast dan, gezonden van Zeus. En gij weet het, mijn Nanno,
Niemand vinde mijn hart meedoogenloos, koud mijne haardsteê.

Daarop gaf hij zijn dienaars bevel het vertrek te bereiden,
't Koesterend bad en de spijs en het leedontspannende rustbed.

Toen zich geheel hersteld na langen verkwikkenden sluimer
Naukrates waschte en zalfde, en, 't reine gewaad om de leden,
's Avonds trad in de zale, verbaasden zich allen bij d' aanblik.
't Was eene eedie gestalt' in de kracht van den manlijken leeftijd,
Donker van haren en baard, gansch vorstlijk van gang en gebaren.
Nauwelijks kende het meisje den droevigen drenkeling weder;
Blozende zag zij hem aan, toen, kussend haar hand, hij haar toesprak:
- Schoone en moedige maagd, die verscheent als een reddende godheid,
U zij d'eerste mijn dank - gun, edele vorst, die betuiging -
Moge 't u Hera vergelden, beschikster van d'eerbaren echtband.
U dan dank ik vervolgens, o vorst, en uw achtbare gade,
Welke mij 't gastrecht schonken, het heiligste recht bij de goden.

Toen, hem de hand toereikend, begroette hem d'eedle Aristos:
- Vreemdeling, wie gij ook zijt - maar achtbaar schijnt mij uw wezen -

Welkom zijt gij als gast, en ik vraag geen naam u of afkomst.
 Zoo als de blaadren des booms, zoo wisslen de voor- en de onspoed;
 Niemand weet wat Tuchè bescheert, en die heden in welvaart
 Leeft, is morgen een arme misschien; dus, laten wij ieder
 Eeren wanneer hij 't verdient, geen ramp, slechts 't booze verneêrt ons.

Maar toen zei de vorstin, eerwaardige Ifianassa:

- Zeker, wij vragen u naam noch stam.... Maar wilt gij ze melden,
 Daarom zullen wij toch niet minder u eeren en plegen.

Toen hem de bloeiende Nanno den zetel met Turiesch bekleedsel
 Bood, zat Naukrates neer. Welluidend klonken zijn woorden:

- Zeker, mijn vrienden, vermeld ik u gaarne mijn naam en mijn afkomst;

Naukrates ben ik geheeten, Ifikrates' zoon, die tot Ajas

Op mag voeren zijn stam, en op Salamis leid ik de staatsmacht.

Daarop zeide de vorst, en een wolk toog over zijn voorhoofd:

- Gastvriend zult gij mij blijven, o edele vreemde, en welkom,
 Schoon met het volk van Athene ook Salamis' volk ons een vijand
 Was en ons allerlei jammer berokkende onder den hemel.....

Maar, dit zij aan de goden besteld, wier hand ons het lot zendt.

Zoo het uw harte verlicht, wil dan uw ervaren ons melden,

Doch als gij 't leed liefst zwijgt, eerbiedig ik voeglijk uw zwijgen.

Welaan, laat ons het maal van den avond nemen, en wellicht

Vindt gij, van harte verkwikt, bij den wijn eerst lust tot gesprekken.

Daarop brachten de maagden een tafel met marmeren dekblad,
 Spreidden het heldere linnen en zetten er korven met weitbrood,

Schalen met ooft en gevogelt en kaas, en de bekers en 't mengvat.
Toen zij naar lust van hun harte zich hadden verzaad aan het nachtmaal,
Weder een dienaar de lampjes verhelderen deed met de olie,
Plengde Aristos, zijn gast toedrinkende. Deze begon nu:
- Zeker vernaamt gij het reeds, dat Athenens en Salamis' krijgsvloot
Zeilde naar Ludiës's kusten, een zestal jaren geleden,
Waar volksplantingen waren, Ionische broeders, en bijstand
Tegen de Ludiërs vroegen, die telkens bedreigden hun vrijheid;
Waar wij vergelding ook zochten voor telkens geweigerden cijnsplicht.
Jaren bemoeiden ons ginder de krijg en de lange beleegring
Welke de veste verduurde, tot eindelijk de zege mij toeviel,
Toen ik mij achter de wallen begaf, stil binnen geslopen
Slechts met een enklen gezelschap, en wij doodden de wachters der poortdeur.
Handelsbelangen bezorgden wij toen in Miletos, op Samos,
Onder Ionische stammen, en voorts het herstel van den eerdienst,
't Stichten des tempels, Athena gewijd, een vervulde gelofte.
Stormen verzelden ons echter bij 't huiswaarts keeren en weerspoed,
Allerlei ramp, en de dood van den kundigsten kenner der scheepvaart.
Toen op Amorgos geland wij met offers verzoenden Poseidoon,
Keerde de gunstige kans, dreef wind en getij op de zeebaan
Welke ons dra zou voeren naar 't dierbare land van de vaadren.
Doch toen wankelde weder Poseidoons zin, en orkanen
Dreven mij weg van de vloot; - wat toen aan mijn makkers gebeurd is,
Bleef mij verborgen; ik zelf, al wat het verraderlijk zeemat

't Menschengeslacht doet lijden, dat heb ik geduld en geleden.
Schoon is 't zien van de zee, maar heil wie haar ziet van de landkust.
Toen hij hun had doen kennen de ramp die hem bracht op het eiland,
Hoe dan zwijmde zijn geest, onkundig van 't laatste dat voorviel,
Vraagde Aristos zijn dochter te melden den verderen afloop.
Toen, en terwijl er een blos als de daagraad kleurde haar wangen,
Deelde het meisje hun mede hetgeen zij ervoer aan het zeestrand.

Alzoo zaten zij samen in wisselgesprek, tot de nachttijd
Riep tot den slaap die gelijklijk bedwelmt het verdriet en de blijdschap.

Nanno.

Gezocht, gevrijd, bewonderd was de jonge maagd,
Des eilands bloem, door vele knapen jong als zij,
Door mannen, keur der eedle jonglingschap, of reeds
Den staat bestierend, kloek van raad, of stout ter zee.
Maar 't harte bleef haar vrij, geen Eroos wondde noch
Haar boezem ooit met 't schot dat liefdes onrust brengt
Het was of z' Artemis als maagd gewijd wou zijn,
Beducht voor hymens juk en minnend boven al
Des vogels vrije vlucht die onbekommerd zwiert
En tiereliert in 't loof. Zij schuwde 't landlijk feest
Waar knaap en maagd zich zoekt. Wanneer in 's vaders zaal
De klank van fluit en cither gasten samen riep,
Dan hield zij schuchter, stil op d' achtergrond, haar plaats
Aan moeders zij. Alleen bij 't hooge feestgetij
Tot Poseidaons eer, als d' optocht werd gevierd

En toog ten tempel, 't zwarte, bloemomkranste rund
 De horenpunt verguld, met banden bont omstrikt,
 Den zeegod werd gewijd, dan leidde zij aan 't hoofd
 Den tocht, koorvoerster dan der maagdenrei, en wierp
 In 't hart van al de jonglingschap den gloed der min
 En spijt dat zulk een maagd, zoo schoon, zoo warsch moest zijn
 Van 't humenaioslied en 't zoete huwlijksheil.
 En wist haar hart dan niet, of voelde 't niet wat gloeit
 In ander meisjes hart? Of dan natuur haar werk
 Zoo onvolledig schiep, dat slechts uitwendig schoon
 Haar sierde, doch haar neiging, teer gevoel onthield?
 Niet zóo; er leefde echter iets in geest en hart
 Van hooger zucht bezielde, een droom, een ideaal.

Des eilands jonglingschap en mannen waren haar
 Te ruw van geest, hun faalde 't eedler, fijner waas
 Dat Charitinnen slechts en Musen geven - gaaf
 Die zelfs de held moet hebben, zoo hij meer zal zijn
 Dan enkel kracht en vuist en meer dan enkel zwaard.
 Haar ideaal, het was de kracht, de stoutheid, maar
 Verhoogd door groot- en heerlijkheid van gansch den mensch.
 De sagen kende zij des lands, die echter meest
 Van landlijk boerschen aard getuigden of 't geweld
 Der zee, van Nereus, Tritons, Nymfen, Satyrs, Pan, -
 Die had haar voedster wel en d' oude paedagoog

Haar vroeg geleerd; - tot eens een grijze zanger kwam
En dáar - zij wist de plaats noch goed - in d' open hal
Op d' elpen bank, en vóór de zuilschaft zat en zong
Van Argonauten, Theseus, Ariadnè's lot,
Van Troja's helden; zong 't roemruchtig worstelperk
In 't welk 't Ioniesch volk met háar voorzaten streed,
Haar oude vorstehuis zich staande hield, en groot
Niet slechts door sterkte - ook door deugd en hoogen zin.
Zoo was zij trotsch, de fiere maagd, op eigen stam,
En weefde soms verbeelding tusschen 's meisjes droom
Een held, een heros, stout en edel, grootsch en wijs.

Nu begon zij in Naukrates zulk eenen held
te aanschouwen, den vorstlijken vreemdling,
Die, ofschoon hij het midden des levens bereikte,
noch schoon was, krachtig en strijdhaft,
Met den glans om het hoofd van den roem die hem schonken
zijn strijden en menige zeetocht.
Zij hing aan zijn lippen met popelend hart
bij zijn woord, welluidend van toonklank,
Als vernuftig en wijs met haar vader hij sprak
van het richtig bestuur van den landzaat.
Hoe nietig dan bleek bij zijn rijpe verstand
en zijn veeldoorploegde ervaring,

Haar het wufte gesnap van haar jaresgenooten
of 't kunstlooze woord van haar landslien.
Ook zocht zij hem soms in den hof bij de haag
van laurieren of 't zangerig myrtbosch.
Zoo sloop toch stil in haar hartje bij wijlen
een liefdegelijkende onrust.
De liefde? Zoo dacht 't onervarene kind,
bij den man die, de eerste, haar aantrok
En haar scheen als het beeld in haar droomen gezien,
't ideaal van den edelen heros.
Zij wist het noch niet dat de liefde bestaat
in een andere neiging dan eerbied,
En bewondering is van een teederder aard.
Zoo was haar verbeeldings begoochling.
En Naukrates zag het en, schoon hij verlangde
naar huis en de zorgende huisvrouw,
Zoo kon hij niet laten de lieflijke maagd
die hem redde te zien met bewondring,
En er sloop in zijn vriendelijk woord en zijn blik
soms meer dan een rustige vriendschap.
Hij toonde haar echter een vaderlijk hart,
geen gloed van den jeugdigen minnaar,
En opzettelijk sprak hij haar dan van zijn vrouw
en zijn zoon, die te huis hem verbeidden.

Bij het haardaltaar.

Na dat de goede Aristos door rust zijnen gast de herstelling
Had doen vinden, beraamden zij saam zijn vertrek naar zijn woonsteê.
Doch de ervarene vorst dacht ook daar mee te verbinden
's Lands en zijn eigen belang, en tot Naukrates sprak hij beleidvol:
- Vriend, onze vaderen waren in strijd, en ons kwelde die oorlog,
Maar Zeus Xenios heeft ons vereend; dat zijn wil zich vervulle.
Zie, ik gedenk eene spreuke van ouds: Wat zijn we, wij menschen?
Droom eener schaduw zijn wij en éendagskindren, - en daarom
Eer mij het einde bereike, verlang ik mijn stam en mijn landstreek
Heil te bereiden; gelukkig die leeft in een dankbare heugnis.
't Volk is goed, arbeidzaam en kloek in den handel en zeevaart,
Maar ook vaak onrustig en tuk om zijn krachten te toonen.
Uitweg zoek ik voor dezen en wensch dus handelsbetrekking
Tusschen mijn volk en het úwe; - opdat het zijn krachten naar buiten
Meere en niet hier woele; - den eedlen verblijve de staatsmacht,

't Volk zij ondergeschikt; dus heeft het Lukoergos geordend.
 Daarbij wenschte ik ook naar Athene gezanten te zenden,
 Oude geschillen te slechten en goede bedingen te maken;
 Gij dan gaat met hen mede tot Salamis. Doch op uw bijstand
 Hoop ik vervolgens; verleen mij bij 't volk van Athene uw voorspraak.

Naukrates zeide - Mijn vriend, als een vader mij dierbare gastheer,
 Redding verleendet gij, - 't zwaarste bestraffen de goden den ondank.
 Bouw dus gerust op mijn hulp, ik beloof u met heiligen eede
 Al uw belangen te steunen, en ook in Athene mijn invloed.
 Morgen verklaar ik dit zelf in den raad van uw volk en beweeg het
 Mede uw plannen te helpen; mijn woord trof vaak de vergaadring;
 Immers een woord uit het hart is 't meest welsprekend en afdoend. -
 Maar... 't is anders bij óns dan bij ú; geef gij bij uw toeleg
 Daarom acht op den aard van ons volk; geen koningen heerschen
 Langer bij óns; archonten verkiest de Ionische volksaard;
 Stremt de aristokratie noch somtijds 't volk in zijn opkomst,
 't Wordt toch sterker en sterker bewust van zijn stand en zijn rechten.
 Soloon werkt aan het heil onzes volks, als het hoofd van den demos.
 Recht en gelijkheid zoeken wij óok voor de mindren, en vrijheid;
 Niet tot een werktuig diene ons volk aan der edelen zelfzucht,
 Maar 't moet zelf zich ten koning en koninklijk worden van inborst.
 Vrijheid slechts ontwikkelt een volk en verhoogt zijne wilskracht.
 Onder de vrijheid brenge het kunstenaars, wijzen en dichters
 Voort uit zijn midden, die 't kweeken met alles wat goed en wat schoon is,

D'edelste bloemen des levens den menschen gegund van de goden.

Doch hoofdschuddend hernam toen weder de schrandere grijsaard:
 - Vriend, geen volksmacht deugt; één zij de regeerder - de *wijste*;
 Maar niet 't volk is 't wijst; wat is toch 't volk en zijn meening?
 Waan van een dag, als de wind onvast, slechts stadig in 't wisslen.
 Want vijf Grieken dat zijn zes meeningen, leert ons het spreekwoord.
 Neemt gij de macht aan de eedlen - gij ruilt alleen van beheerscher,
Demos wordt uw *turannos*, een slechte in plaats van een beetre.
 Liever een edelen leeuw als tyran dan een morsigen ever.
 Zeus Basileus heerscht óok, hem gehoorzamen mindere goden.
 Luister, 'de vrijheid' klinkt wel schoon, maar zekerlijk eenmaal
 Zal het ten slotte gebeuren, dat niemand onder ulieden
 Vrij zal zijn dan de beedlaar, die slaven u maakt van zijn wilkeur.
 Kiest gij een looier van leer en een uienverkooper tot meester?
 Hebt gij hem liever tot vriend en tot raad dan een wijze en eedle?
 Zie, 'k ben ouder dan gij en de goden verleenden mijn grijsheid
 Deze vergoeding der jeugd - de ervaring en 't kennen van menschen.
 Ja, wel is mij bekend, dat ten huidigen dage een woelzucht
 Bruischt in den geest van de volken; als wijnmost zijn onze tijden;
 Zoetheid waant men slechts in den most en vergeet dat het druifnat
 Dra kan gisten; dat óok onmatigheid straft met verwoesting.
Metron ariston, vriend, houdt mate in alle de zaken,
 Dát is Dorische leer, dát leerde ik steeds als het raadzaamst.

Daarop sprak tot den grijze de vurige Naukrates weder:

- Achtbare grijsaard, schroom en uw jaren verschuldigde eerbied
 Houden de wacht bij mijn lippen, verbieden mij langere weerspraak.
 Wat er gebeure, als 't moet, dan kan geen stervling het keeren.
 Doch, of wij Doriesch zijn of Ioniesch van stam en van inborst,
 Boven *aristoi* en *demos* voorwaar geldt toch het *Helleen-zijn*.
 Zoo als Olumpia's feesten de stammen van velerlei landstreek
 Allen te zamen vereenen in kracht en in vreugde en schoonheid,
 Breide zich over de aarde, de macht der barbaren verdringend,
 't Eenig Hellenendom uit, en bij Zeus, bij Athena, en Musen,
 Eenmaal heerscht op de aarde de hoogere geest van ons Hellas!
 Dát toch wilt gij, als ik, en ik leg in uw handen mijn handen,
 Dáarvoor zweer ik u hulp.

Toen zei hem bewogen de koning:

- Ja, dát geve ons Zeus; - en als grijsaard ziend' in de toekomst,
 Zie ik uw Salamis grot, als ons eenmaal dreigen barbaren.

Alzoo spraken zij saam in de hal met den luchtigen zuilgang,
 Waar niet ver van het outer van Hestia, Ifianassa
 Zat, in haar leunstoel rustend, de voeten gekruist op den schemel,
 D'oogen tevreden gericht op haar bloeiende dochter, die smaakvol
 Banden ten sieraad maakte van kleurige wollen; - en Nanno
 Wierp maar steelswijs soms van haar wollen een blik op den vreemdling.

Noch was helder en lichtend het diepe lazuur van den hemel
 Boven het opene midden der zaal, al tintte het zongoud
 Enkel het rood en het blauw van de bladerversiering der kroonlijst,
 Dekte een schemering reeds den beschilderden wand van den zuilgang.
 Toen kwam spoedend een bode, die sprak, met Aristos' vergunning:
 - Achtbare vorst, zoo even bij Lunkeus zijnde ter kustwacht,
 Zagen wij nader en nader een schip, met de oogen der voorplecht
 Steeds op de haven gewend, tot het, strijkend zijn zeilen, ter landplaats
 Roeide en eenige mannen, het water doorwadend, een jongman
 Droegen aan land; - snel ging ik er heen, en de jeugdige krijgsman
 Sprak met Ionischen klank en hij vroeg mij den weg naar uw woning.
 Herwaarts bracht ik hem toen, en hij wacht bij den Hermes ter voorpoort
 Eerst uw verlof dat hem gunne uw woonhuis binnen te treden.
 - Voegzaam, zeide Aristos, gedroeg zich de jeugdige vreemdling;
 Zeg dat hij vóór mij verschijne en breng hem tot ginds aan den zuilgang.
 Toen oprijzende ging hij den gast te gemoet die er aankwam.
 Doch nauw naderde deze of, helm wegwerpend en mantel,
 Snelde hij voort door de hal en hij stortte aan Naukrates' voeten.
 Vreemd was deze geschokt, want nauwelijks dorst hij gelooven
 't Geen in zijn harte verrees, tot hem blijde de jongeling toeriep:
 - Dierbare vader, u vind ik dan toch bij de levenden weder!
 Ja, toen zag het de vader en tranen vergietend van blijdschap,
 Hief hij den jongman op en hij klemde zijn zoon aan zijn boezem.
 Doch vlug wond zich de zoon uit de armen des vaders, met eerbied

Toen tot den koning zich wendend, én zei hem in vloeiende woorden:

- O eerwaarde, vergeef, ik verzaakte den plicht van den vreemding,
't Eerst u mijn hulde te doen, doch toen ik mijn vader in leven
Zag in uw huis, toen week mijn gemoed voor de stormende blijdschap.

D'eedle Aristos hernam tot den jeugdigen man met een glimlach:

- Zeker, mijn zoon, 't is goed; - ga weer tot uw vader die roerloos
Zit van zijn vreugd overstelpt, het gelaat in de plooiën verhullend.

Toen dan vader en zoon aan hun tranen zich hadden verzadigd,
Toen hen Aristos bij 't oute van Zeus Herkeios geleid had
Midden in d' opene hal en zij zonden hun dank tot den hemel,
Voerde hij beiden om weer in den kring van de zijnen te zitten.

Thans door den koning gevraagd, sprak Nikias, Naukrates' lieveling:

- Daar gij mij gunt het te spreken, het woord dat mij brandt op de lippen,
Zie, eerst wil ik u melden, mijn vader, dat d' eerbare moeder
Leeft en verlangend u wachtte, tot rouw en verdriet ons bevingen
Toen onze scheepsvloot kwam, doch zonder het schip van den vlootvoogd.
Niemand kende uw lot, maar dagelijks meldde de wachter,
Noch geen schip in het zicht! - tot de storm een galei op de rotskust
Wierp, eene rooversgalei, en wij namen de mannen gevangen.
Onder hen vonden wij enklen die hadden behoord tot uw scheepsvolk;
Dezen verhaalden het lot van uw schip bij de kusten van Melos,
Hoe zij het hadden bespeurd, dat gij, vruchteloos ziende den weerstand,
Sprongt in de zee om te redden het lijf; dicht was er de oever,
Meenden zij, wel te bereiken door d' armen des krachtigen zwemmers.

O, toen leefde de hoop, en ik reedde met spoed mij een vaartuig;
't Zij tot uw redding, hetzij om u d' eere der dooden te brengen.
Gunstigen zeilwind kregen mijn offers en beê van de goden.
Eindelijk landde ik, hoorde 't verhaal dat de dochter des konings
Redde een vreemde uit zee.... mijn vader misschien!.... en het is zoo!

Tranen versmoorden de stem van den jongeling. Zwijgend, bewogen,
Zaten zij stil, tot het hart, ontlast, weer straalde van vreugde.
Naukrates zag vol trots op zijn zoon, als een knaap bij zijn heenreis
Achtergelaten en thans zoo kloek volwassen en moedig.

Vreemd was Nanno te moede; nu zag zij den dapperen vader
Gansch in zijn zone verjeugdigd, den zoon als een beeld van zijn vader,
Even zoo edel en moedig en sterk, maar fijner en slanker,
Niet zoo zwaar, zoo donker van baard, maar 't zijdige haarblond
Glanzend om 't rood van de lippen en 't zonnige bruin van de wangen;
D'oogen als 't blauw van de zee, kloekmoedig, oprecht in hun opslag;
Maar als zij keken naar háar, had onder de donkerder pinkers
't Blauw zoo teeder een glans, dat een vreemde bedwelming haar aangreep.
Liefelijk klonk in zijn stem de Ionische zangrige tongval,
Fijn bij haar hardere Doriesch, als was het een Ludische fluittoon.
Dan, hoe kloek, hoe moedig gedroeg hij zich, rasch in het handlen -
Zoo moest wezen de held in de dromen van Nanno geschilderd.

aant. Onder de bloemen.

Toen de vogels 't ochtendgloren vierden, vroeg in 't bloemenpark,
 Spoedde Nanno vlug er henen, koorden dragend, korf en schaar.
 Rozen sneed zij, hyacinthen, lelies, paarlend al van dauw,
 Myrtenloover, lauwertwijgen, luchtig staaplend korven vol.
 Toen begon zij langs de koorden, vastgeknoopt aan hooger tak,
 Lange slingers saam te winden, slierend 't band om groen en bloem.
 Nu schakeerend, dan verschikkend, gaf zij kleur bij kleur haar plaats;
 Als de dichter doet met woorden, als de harpenaar met klank
 Weet te vinden toonakkoorden, beurtlings stemmend, kleurverwant,
 Beurtlings strijdend, maar tot eenheid weer gevloeid in harmonie,
 Dus ook wond zij, keurend, kiezend, licht en donker, kleur en groen
 Saam, een melodie van bloemen, rythmiesch kleur- en geurenlied,
 Pozend, zong zij, haakte 't kleedje, d'ëenen schouder afgegleén,
 Vast en vlocht een tros violen tusschen 't zware zwarte haar.
 Onbespied nu was de maged niet, een jongling zag haar stil;

Nanno! riep hij achter 't loover, - Nanno, Nanno! - waar het klonk
 Zacht als vogelzang; - zij raadde wie die vreemde vogel was.
 Bloosde z' even, toch maar even; want een bloode was zij niet;
 Vroolijk klonk haar lach den jongling toe, die schalk door 't ritslend groen
 Sprong en vroeg om mee te winden, - maar zij wees het plagend af:
 - Dát is meisjeskunst, en zeker kunt gij 't niet als voegt, o gast.
 - Nikias, noem Nikias mij, noem mij gast noch vreemde meer.
 Allengs ging hij naast haar zitten, dicht, en bleek de kleine bank
 Eng voor twee, hij kon zich voegen; nam een bloem en weer een bloem,
 Stak ze naast de hare, vragend: paart het saam? en raakte soms
 Zacht zijn hand de hare, vaker, langer ook dan noodig scheen,
 't Meisje was dan niet zoo preutsch of willig liet zij 't spel begaan.
 Eens, ja, toen een doorn haar prikte, toen een klein koraaltje bloed
 Blonk op 't zongebruinde handje, kuste speelsch hij 't wondje dicht:
 - Niets zoo goed als dát tot heeling, zei hij. Doch of 't baten zou?
 Mooglijk heelde 't wel het handje, maar het wondde dieper 't hart.
 - Bloesemjonge bloemenwindster, zeg mij wien gij wijdt 't festoen?
 - Wien ik 't wijde? hém wiens harte gistren 't hoogst geluk genoot.
 - Weet gij, meisje, wie in 't harte gistren 't hoogst geluk genoot?
 - Zeker, wien de goden gaven 't vinden waar zijn hart aan hing.
 - Meisje, meisje, dan vermoed ik dat ik zelf die kransen win.
 - Neen, voorwaar! er is een ander die er ouder recht op heeft!
 - Ouder rechten? Heeft een ander dan al rechten op uw hart?
 - Ei, ik spreek nu niet van 't mijne; 'k had een ander hart bedoeld.

- 't Mijne dus, dat zoo gelukkig gistren 't liefste meisje vond.
- Kom - en help de slingers dragen, winden langs de zuilenhal,
Feestlijk viere dezen ochtend 't bloemfestoen.... uws vaders heil.

aant. Inwijding.

Gelijk de wind der bergen 's avonds over 't woud
De hoogste toppen slechts doorsuist, en 't lager loof
In ruste blijft, zoo was het ook in Nanno's hart,
En zachtkens suisde, trilde 't eerst aan 't oppervlak.
Dan voelde, werd z' allengs bewust van 't onderscheid
Der neiging welke 't argloos hartje eerst beving,
Ontvloed aan 't eerstbewondren, schroomvol achten, 't waas
Dat soms een meisjesdroom verguldt - en d' andren gloed
Die jeugd aan jeugd vereent, 't gelijke trekt en voegt,
Verlangen doet naar 't innig samenvloeiend zijn,
Verzuchtend' onrust brengt en weemoedzoet gedroom; -
En dieper drong die trilling voort in 't open hart.

En terwijl zij des avonds met Nikias vaak
op de rustbank zat die in halfmond

Aan het eind van den hof hun een uitzicht bood
 op de tintlende zee in de diepte,
 Geviel het ook eens dat hij zeide en wees:
 - Zie, Nanno, waar zich die zeemeeuw
 Op de vleugelen rept, in die richting en ver,
 heel ver, daar ligt mijne landstreek.
 - Zoo ver, zoo verre, mijn vriend, hoe ver,
 hoe ver wel is het verwijderd?
 - Verscheidene dagen behoeft een galei
 met gezwollene zeilen en riemslag.
 - Al zijt gij er henen..... gij zoudt toch wel,
 toch wel eens keeren naar herwaart,
 Als, uw vader gelijkend, als krijger en held
 gij op zee en in landen u roem wint?
 - Als een krijger bejaag ik de eere mij niet -
 elk strijdt als het moet voor zijn landstreek.
 Als een zanger en dichter verlang ik de roem
 en de eere te zijn van mijn volkstam.
 - Als een zanger.... een dichter?... en niet als een held?
 Overtreffen de daden het woord niet?
 Verhevener is het zich roem te verwerven,
 dan roem te bezingen van andren.
 Het verhevenste is voor der vaderen land,
 voor zijn magen en burgers te strijden,

Met zijn schild als veewinnaar te keeren, of dood
 op zijn schild door zijn makkers gedragen.

In gedachten verzonk hij en daarna zeide
 bewogen de edele jongman
 - Het verhevenste is voor der vaderen land
 zijne kracht, tot zijn leven, te offren;
 In het offeren echter en niet in het sterven
 bestaat wat het geeft zijne waarde.
 Het leven te offeren niet alleen
 is deugd, ook 't leven te wijden.
 Ook de dichters betoonden zich helden en redden,
 bezielde, verhieven hun volken.
 Die de wijsheid heeft, heeft d'edelste kracht;
 en als Soloon zeide, de wijze:
 Die 't geschenk der Olumpische Musen verkreeg,
 In zijn geest ontving hij de wijsheid.

En er steeg, als de kracht van een goddelijk vuur,
 In des jonglings brein een vervoering,
 Als het gloeien waarmee Dionusos vervult,
 En er vloot van zijn lippen als honig het woord
 Als kuste zijn lippen een Muse:

Den geweldigen ploegstier dwingt een knaap,
 Het ros volgt willig den lenigen teugel,
 Den mensch in de staten beheerscht en bestuurt
 Geen hand maar het denkend vermogen,
 En ieder volgt, goedschiks of niet,
 Zijner meerderen geest,
 Want meer is geest dan 't forsche geweld,
 En meer de verbeelding, gedachte en woord,
 De kindren des geestes,
 Dan de handling en daad, zijne slaven.
 Aan tijden en plaats zijn daden gebonden,
 En vleugelen heeft
 De gedachte, het woord,
 Dat al overleeft en beheerscht,
 De tijden, de menschen, de daden.

* * *

Meer is geest dan de kracht;
 Wat de ruwere mensch met de daden verrichtte,
 Hoogere wijding heeft er de geest
 Aan geschonken in wetten en godspraak,
 Het verheven tot recht en tot zeden.
 Giganten, Titanen, en Oeranos, Kronos,
 Zij zwichtten voor Zeus' ontzaglijken geest

En uit 's vaders geest ontstond zijne dochter,
De wijsheidstralend' Athena.

.

De verhevenste geest is Foibos' gaaf
Die de Musen den stervlingen leeren
In de scheppende, levenverhoogende macht
Van de kunsten, de bloemen der ziele.
De dichter is d' eerstgewijde der kunst,
Op zijn wenk schalt jublend of statig het lied
Van de snaren, of lustig de fluittoon,
En zijn woorden vereenen in godlijken band
Wat wijs is, edel, en welluidt:
Uit zijn mond weerklinkt der onsterflijken lof,
Hij doorgrondt het al van het leven;
Op zijn liedren verrijzen de helden uit d' aard',
Hij vereeuwigt hun naam in de heugnis des volks,
Hij wekt de deugd en de edelste kracht,
En door dichtgloed reinigt hij het gemoed
Van den hartstocht, heelend den boezem.
Wat Helios' stralen aan d' aarde verleenen,
De bezieling tot leven en schoonheid,
Dat doet poëzie in het menschelijk hart;
Zij schenkt aan de ziele de vleugelvlucht
Die haar draagt in de sfeer
Waar zich klaart het mysterie der schoonheid.

Zwijgend zat het meisje, zinnend, vreemd dier ongewone taal,
 Zoet als honig van Humettos, tonenvol als snarenzang;
 Nauwlijks wist zij wat haar dieper had betooverd, klank of zin;
 't Was of nieuw haar werd geopend, ongekend, een schooner aard',
 Nieuwe bloesems weer de twijgen, nieuwe geuren bloem en kruid
 Vulden, nieuwe vruchten 't loover, nieuwe wijs het vogelkoor.
 't Was of blonde Chariszustren reiden langs de myrtenhaag,
 Zoet gezuus de lucht doorgonsde, 't zangrig riet van Pan ontleend;
 't Was of al dat nieuwe leven toen haar 't eigen hart doordrong;
 Zoo als 't krekeltj' in de kevie zong dat hart in 's meisjes borst -
 't Was 't Elysium van binnen, 't heilgeschenk der poëzie.

's Avonds klopte wilder 't harte, bloosde, bleekte wang en hals;
 Luttel ruste gaf de nacht haar, noch de sponde droomomzweefd.
 Vroeg ontwakend lag zij mijmrend, d'armen over 't hoofd gekruist,
 Zong zij neurend 't oudje liedje, half gefluisterd, half gezucht:

De nacht ligt over de bergen,
 Het sluimert al in 't woud,
 De blaadjes, de fladdrende fluitsters,
 Het brommende bieke, de beek.

De slaap ontglipt mijn oogen,
 Er ruizelt een beek in mijn hart,
 Zij zoekt uit het donker den zonglans,
 Zij murmelt - 'k en weet niet wat.

aant. De zilveren grot.

Stil was 't water en effen gelijk het metaal van den spiegel,
Toen in het glijdende bootje, de wendingen langs van het kustland,
Nikias roeide en Nanno zich zacht op het meer en haar mijmring
Mee liet glijden. Hun oogen, te zamen in zwijgende tweespraak,
Stoorden de stilte zoo min als de zacht invallende riemslag,
Doch bij een buiging der kust, waar steil in het water de rotswand
Neerdook, gaf hij op eens aan de boot een veranderde richting,
Recht op den rotswand houdend, en Nanno verbaasde zich, vragend:
- Zie, o mijn vriend, wat doet gij? - Een lach slechts gaf hij ten antwoord,
Roeide met krachtige halen en recht op den sluitenden rotsmuur,
Haalde de riemen naar binnen, en toen.... schoof glijdend het bootjen
Onder het welvende steen.... Met een angstkreet, d' oogen gesloten,
Boog zich het meisje te zaam; wat zij hoorde van Stux en het schimrijk,
Acheroons bitteren vloed, omwemeld van dooden en weeklacht,
Viel haar met angst op het hart. - Dan voelde zij zacht op haar wangen

D' adem eens menschen, haar lippen gekust, en herkende zijn stemklank:

- Open de oogen, mijn Nanno, en vrees niet, zie om u henen.

Doch wat zij zag dat geloofde zij nauwelijks werkelijk te wezen,

't Bootje, dat dreef in een grot van lazuur en van zilveren glimmers,

Helle elektronstroomen, die droopen aan 't blad van den roerriem,

Meer zag telkens het oog, aan de schemering wennend, en steeds meer,

Boven haar was een gewelf en er hing aan dien hemel, als trossen,

Zilvren, lazuren gesteente, doorschijnend met velerlei straalgloed;

't Water in 't rond was blauw, als de steen dien Foinikische koopliên

Somtijds brachten, en al wat bewoog dat verkeerde in zilver.

Plotseling sprong haar geleider in 't meer, en zij uitte een angstgil...

Doch daar rees hij en, zóo als bij 't schudden der twijgen met bloesems,

Viel hem om armen en hoofd als een sproeiing van vonklende loovers.

Toen, in het bootje gekeerd, hij er rees al druipend van zilver

Waande zij wel hem een god, zoo schitterend blonk hij in schoonheid.

't Was haar een droom dat alles, zij kwam niet eer tot haar zelve

Voor dat zij weer uit de grot zich op eenmaal zag in het daglicht.

Toen was 't Nikias weer; en hij zei met een plagenden glimlach:

- Nanno, nu hebt gij gezien, dat een dichter ook moedig en krachtig

Zijn kan; ook noch meer dan een andere mensch u verleenen;

Want in het dichtland bracht ik u heen, waar al wat gij aanraakt

Schoonheid wordt, poëzie, - zeg, wilt gij er mee met mij wonen?

- Booze, zoo zeide zij zacht, maar toch met een lichte verwijting

Krullend de welvende lippen, - gij hebt mij verschrikt met uw waagstuk. -
Echter voorzichtig vermijdend den booze te zien in het aanzicht,
Look zij ten halve de wimpers, fluweelig als donkre violen.

aant. Wedkamp.

Terwijl Aristos twee galeien reeden liet,
't Gezantschap werd gekozen, alles wel beraamd,
En 't Salaminiesch schip hersteld van lichte schaâ,
Voorzien van water, touw en zeilen nagezien, -
Verkeerde Nikias met Nanno daaglijks saam
En vlocht 't vertrouwlijk zoet verkeer den liefdeband.
Zij kende thans 't verschil van toegenegenheid
En liefde, zag met vrees en droef het naadrend uur,
Dat scheiding brengen zou. Intusschen bood de tijd
Hun vele dagen noch, en - niet te vroeg geklaagd;
Genoten waar het kan, zoo lang het lot het gunt!

Een feest bereidde nu Aristos, toegewijd
Zijn beiden gasten, - dans, gymnastiesch, musiesch spel,
Door d' eedle jonglingschap en maagdenschaar gevoerd.

De bontbebloemde groene weide was het perk;
Met kransen, slingers, kleur'ge banden was aan 't eind
De reeks platanen stam aan stam gestrengeld, waar
In schauw van 't hoekig blad de rij van vriend en maag
Gezeten was, met hen die myrt'- en lauwerkrans
Den winnaars zouden biên. Bij fluit en cimbelslag
Begon de jeugd haar spel, zich toonend vlug of sterk.
Zij sprongen over koord en greppel, hoog of ver;
Zij zwierden speer of schijf en toonden kracht van arm
In d' ijsren bal te werpen. Nikias verwon
In deze strijden niet, en 't gaf het meisje smart,
Zij zag de grover knapen aan met spijt, en toch
Ook ontevree op Nikias, dewijl hij niet
De eerste was, en toorn befloersde 't fulpen oog.
Maar zie, daar vingen z' aan met loopen; - 't pooplend hart
Der maagd bezag de schaar in 't hooggegordeld kleed;
En toen, - o weelde, vloog op eens haar schoone vriend
De andren verre vóor; - gelijk de scherpe vlucht
Des haviks licht verwint der andre vooglen wiek,
Zoo vloog de jongling voort, door d' enkels, lenig sterk,
Gelijk een pijl geschoten, hij het vlugst, het schoonst!
En Nanno juichte stil; - zij poogde onbemerkt
Een bloem, haar krans ontplukt, hem toe te werpen, doch
Dit zag een jonge man, athletieschforsch van stal,

En, 't harte vol van wrok om d'eedle maagd, die vaak
Vergeefs hij zocht te winnen, riep hij Nikias
Ten vuistgevecht, door al de knapen toegejuicht.
Met korten hals en klein van hoofd, en 't kroeze haar
Van voren laag tot d'oogen haast, met stierenschoft,
Zoo stond hij, loerd' en zag zijn prooi, en zou gewis
Den slanken jongling, sterk, ofschoon hem niet bestand,
Ter aarde slaan; en Nanno kromp van angst te zaam...
Aristos echter hield zijn jongen gast terug
En sprak: - Met vuisten niet, 'k vergun het worstlen slechts.
Zoo stonden beiden daar ten worstelstrijd gereed,
Met 't oog elkaar bewakend, spiedend waar de kans
Tot grijpen gunstig bleek, - tot Glaukos Nikias
Bij 't midden greep, hem even heffend, maar, gezwind
Omsloeg hem d' ander 't been en viel de stier-athleet
Met zwaren plof in 't gras; toen slaakte d' ijzren greep
Zijn prooi een oogenblik, dat Nikias terstond
Gebruikte; los zich wringend, rees hij overeind.
Aristos hief zijn staf en staakte toen den kamp.
Een mast verhief men thans en bond een duif er aan;
Het touw en niet de duif te raken was het doel,
Die 't duif ken trof verbeurde 't recht op verder spel.
Uit vreeze schoot nu ieder ver bezijden 't doel,
Tot Nikias in 't einde zei: Ik wijd deez' duif

Aan Afrodite, - schoot, het scherp des pijls den band
Doorsneed, en vleugelsnel de duif naar Kupris vloog, -
Die vast den jongling min toen gund' en wedermin.

Nu legde Nikias den krans des schutters neer
En daagde allen, oud en jong, ten dichterkamp
Met lied en cither, - maar geen enkle gaf bescheid
En dorst den kamp te wagen waar de Muse kroont.

Het hoofd zich kransend toen met Foibos' lauwertak,
Dien god zich wijdend onder 't hein geheiligd loof;
De groote veelbesnaarde cither tegen 't hart
Gesteund, terwijl hij zat ter hooger eereplaats,
Begon hij, streelend, zacht van maat, tot luistren 't oor
Verlokkend, dwingend straks, beheerschend dra 't gevoel.
Aan 't vrouwlijk schoon van 't lieflijk snaargeklank gepaard
Verhief zich 't manlijk schoon van 't rythmiesch golvend woord,
En, saamvereenigd, ruischte stout de melodie
En lag, als arends klauw en vlerken uitgebreid,
Op 't luistrend, meegesleept, omhooggevoerd gemoed.
Dat was een andre aard van toon dan ooit de ziel
Er trof; het zoete niet der mollig malsche fluit,
Wanneer z' op Ludiesch teedre wijs bevangt en streelt;
Het vurig wild geluid der scherper fluiten niet
Als 't Frugiesch lied de zinnen blaakt in laaien gloed;

Want niet 't geblazen speeltuig neigt het hart tot deugd,
Maar 't eedlerstemmend, geestverheffend snaargezang; -
Het was de lichter cithersoort ook niet, die slechts
Van Eroos kweelt, van Kupris, Dionusosvreugd;
En toch ook niet de lier met minder snarental,
Naar Doriesch oud gebruik, met strenger, stroever toon.
En ernstig klonk het toch, met d' ernst der hoogste kunst,
Die 't streng verheven smelt in 't albekoend schoon,
't Ioniesch schoon van fijnheid vol en eeuwge jeugd,
Dat wel verheft en roert maar niet beroert en schokt.
Zoo klonk zijn dichterwoord, gedragen en gesteund,
Niet overheerscht, door 't fijn gekleurde snaargeluid.
Zoo zong hij 't hooge lied, gelijk uit 't diepst der ziel
't Hem welde, Foibos' roem, Helleensche dichterkunst,
En Melos' oude eer, Aristos' eedlen stam,
Zijn jongste bloesem ook, en Afrodite's lof.

Betooverd zaten allen, 't harte zacht geroerd
In 't zoet verstommen onder schoonheids godenkracht.
En toen de dichter rees en zedig weer van 't hoofd
Den lauwerkrans zich nam en nederlei, en schroom
Het stout vermetel vuur verving, gelijk den mensch
Gebeurt, die d' ingeblazen gloed des gods erkent -
En toen Aristos weer den krans op 't hoofd hem lei,

Ontwelden tranen, barstten jubelkreten los,
En Nanno's hart verzonk in zwijmelzoet geluk.

Op 't sein van dubbelfluiten, koopren cimbelklank,
Vereende toen de jeugd zich vroolijk saam ten dans,
Het spel van windend' armen, triplend lichten voet,
Met fladdrend kleedegolf en vlecht- en lokgezwier.
Ten slotte riep der spelers welbekende wijs
Ten grooten cirkeldans, en Nanno voerde fier
De rei der meisjes aan en Nikias zijn rei;
Het hoofd omhoog, der ving ren top aan 't plooiend kleed,
Terwijl de punt der voeten 't buigzaam wiegend lijf
Als zweven deed en nauw der veldbloem gaf een kreuk,
Zoo zweefde slank het schoone meisje allen vóór.
Dan vlochten weer zij arm aan armen, overkruist,
Een levend bloemfestoen van blond' en bruine maagd.
En toen de saamgeschalmde rei der jonglingschaar
Het slingrend maagdenkoor ontmoetend, zich ontbond,
Bij 't juichend stoeien, lachensgul van mond en oog,
En elk zich koos een meisje, liet zich Nanno zacht
In d' arm des dichters voeren, gansch van vreugd bedwelmd.

Nu was het feest ten einde, over 't stille veld

Verrees de nacht; op Afrodite's tempel scheen
De kuische maan; alleen in 't dicht platanengroen
Verschool zich liefdezingend 't nachtegalenpaar.

Nanno en de voedster.

Nanno.

Milto, - hebt gij het lampje voorzien van genoegzame olie?

Milto.

Zeker, mijn duiveke, olie genoeg, en de zuigende wolpit
Drinkt, tot de hofhaan kraait, niet ledig het zilveren vaasjen.

Nanno.

Zoo - ontgesp mij het kleed; daar; leg het er neer op de rustbank.
Wasch mij en geur mij en vlecht in mijn haren die zoete violen.

Milto.

Waarom moet ik u geuren, mijn duiveke, sieren uw haarlok,
Zoo of een bruijom wachtte? O zeg, wat voel ik uw hartjen
Hameren onder uw kleed?

Nanno.

St! zekerlijk liep ik te haastig.

Milto.

Waarom liept ge zoo haastig? Bevreesd dat een pijl van den mingod
Wondde uw boezem? of wondde de liefde u al met zijn boogshot?
Zingt in uw hartje de krekkel en zingt Filomela van Broos?

Nanno.

Milto, - wat is liefde en hoe toch kent ge haar aanzijn?

Milto.

Liefde, mijn schat, als de mythe ons leert, is kind van den Chaos,
Daarom vangt zij in 't hart steeds aan met verwarring en onrust.
Doch, nu zal ik uw schoentjes verkeerd aan den voet van uw rustbed
Zetten, dat keert het bestoken der min....

Nanno.

Neen, Milto, ik bid u,
Zet ze er dan maar goed.

Milto.

Zoo, zoo, geen vrees voor dien demon?
O, met die meisjes.... die meisjes! zij zuchten en beven en nochtans
Volgen zij nooit onzen raad en zij zoeken hetgeen haar beangstigt;
Ja, had Hero een voedster gehad en gevolgd wat zij aanried
Dan...

Nanno.

Zeg, Milto, beste, verhaal van Leandros en Hero
 Noch eens; hoe geen diepte der zee, geen breedte hen scheidde,
 Maar niet 't jammerlijk eind, maak liever het einde gelukkig.

Milto.

Kindje, dat mag niet, - want wat het lot deed, zoude ik nimmer
 Mogen veranderen, de goden bestrafen dan zeker mijn stoutheid;
 't Ware een boos voorteeken. Ik weet bij ervaring dat liefde....
 Nu, wat lacht ge, verbeeldt gij u soms dat de min mij voorbijging?
 Ouderen weten gewis veel meer van de liefde dan 't jong volk.
 k Was niet altijd oud en zoo dik niet, - slank als een hinde.
 Milto heette Rhodopis voorheen; waar zijn ze, die jaren!
 Jonglingen zochten mijn gunst, mij, 't kind eener dienstbare moeder,
 Maar thans zeggen zij Milto, de Roode in stede van Rooswang.
 Ja, als de jaren vermeerdren, dan vliedt ons de hulde der jongren.

Nanno.

Waarom bleef hij er niet en verliet hij.....

Milto.

Verlaten? Mijn Kleoon
 Werd mij geroofd door het lot, nooit had hij mij willig verlaten.....

Nanno.

Beste, ik meende Leandros.... O kom, geen tranen, mijn Milto,

Wil ik er zien in uw oog..... maar waarom wilde Leandros
Niet bij zijn Hero blijven.....

Milto.

Geduld, straks zal ik 't vertellen.
Maar wat wilde ik zeggen? O, ja, - uit Boiotië zijn wij,
Lach niet, meisje, ik weet het, de dwazen bespotten dien landaard;
Ph! toch zijn in dat land de bevalligste vrouwen en nergens
Vindt ge er schooner van gang; 'k was óók een Boiotische schoonheid
Eens, maar ook, niet vrij; mijne moeder vertelde mij dikwerf
Hoe door den krijg zij verviel in den dienstbaren stand, dat haar afkomst
Oud en beroemd was eens, ja, kindje, wij hadden een koning
Eens in ons eigen geslacht; helaas de met bloesems en vruchten
Prijkende boom wordt eens tot een dissel of balk van den weefstoel.
Helden bezat ons geslacht, die bij Troja's belegering streden,
Zoo als Thersites, die later, dat zeide mijn moeder mij dikwijls,
Werd door de dichters belasterd, - o schandelijk liegen de dichters -
Want vrijmoedig, dat was hij. Zij scholden hem kreupel van weerszij;
Maar dát was ook Hefaistos; - ik wou maar zeggen dat Hero....
Zie, daar slaapt me dat kind! Zóo luistert de jeugd naar ervaring
Noch naar den raad van de ouden! - Wat ligt zij er schoon en bekoorlijk!
Ach ja! jeugd is alles, de heerlijkste gave der Charis!

aant. Avondweelde.

Vredige stond van den dag wen 't windeke luwt en de avond
 Rust van den arbeid brengt; weer van de akkers het volk
 Keert met beladene kar, of de ossen bevrijd van het ploegjuk.
 Dan zit stil het gezin vóór aan de deur van de hut,
 Zwijgt het gekakel der ganzen en 't biggetje poost van zijn knordeun.
 Samengeschoold op een tak, steken de vogels den kop
 Onder de vlerken; de adem des winds krimpt weg en er ritselt
 Enkel het lossere blad, trillend aan zilveren berk.
 Vredige stond, wen al wat des daags zijne krachten naar buiten
 Wendde, naar binnen zich keert, mensch en natuur zich verdiept.

Tegen dit uur ging Nanno met Nikias saam door de gaarden,
 Zij met een duistre verlangst, hij met het woord op de lip.
 Waar aan het eind van den hof zich de marmeren bank in het halfroond
 Hief op de hoogte der rots, voerde van zelf hen de voet.

Wolkloos spande zich welvend het reine azuur van den hemel
 Over de blauwende zee; achter hen daalde de zon;
 Onder zich zagen zij liggen de kruinen van vijg- en olijfbosch,
 Waar met haar donkeren top hoog uit verrees de cypres.
 't Zachtkens verscheidende windje verhief van beneden de geuren
 Stijgend uit bloesem en vrucht, droeg ze hun zoel in 't gelaat.
 Mijmerend rees van de bank toen Nanno en plukte een roosbloem,
 Nam hare bladen en zocht, 't blad op de holte der hand,
 't Knallend geluid, welks klappen verklapt de geheimen der liefde.
 Blozend vernam zij een knal, Nikias juichte en blij
 Nam hij een appel en beet hem en wierp hem naar 't blozende meisje,
 Vragende: - Hebt gij mij lief? Neem hem en knik mij het: ja!
 Toen zonk 't hoofdje en knikte, en Nikias nam in zijn armen
 't Meisje en voelde haar hart, bonzende tegen het zijn'.

- Kiest gij een held noch, dierbre, of hebt gij ook vreê met een dichter?
 - Liefste, gij zijt mij een held, dichter en held te gelijk.
- Ziet gij de zege nu wel van der Musen en Chariten almacht?
 Geven de Musen de kunst, Chariten voegen er bij:
 Alles wat liefelijk is en bekoorlijk en vroolijk, vereedlend,
 Geeft ons dier edelen gunst.
 - Zaagt gij de Chariten ooit?
- Chariten niet; wel éene.....
 - O, zeg eens hoe zij er uitzag!

- Fijn maar krachtig van stal, iedre beweging muziek;
 Glanzend het haar; en de oogen als donzige purpren violen
 Brengen ons schrik of geluk, onder het ernstige paar
 Wenkbrauw hogen, die samen zich schier in het midden vereenen;
 Zacht onstraalt het gelaat al wat bevalligheid geeft.
 Licht rooskleurig getint is 't fijne ivoor van de wangen;
 Honig de heerlijke mond, - schoon ik dat enkel vermoed,
 Want dát heeft mij de fiere godin noch nimmer bewezen.
 Wilt gij haar ook eens zien? Zie in uw spiegeltje straks.

Zwijgend, haar hoofd aan zijn schouder, verwijlden zij noch, tot het duister
 Viel; daar glansde een ster; 't liedeken zong hij haar zacht:

Kupris, schoonste, onder des hemels starren,
 Kupris, al wat scheidde het heldre daglicht
 Voert gij saam, het bokje, het lam en het kindje
 Voert gij terug bij de moeder.

Dus ook voert gij weer bij zijn bruid den bruijom;
 't Meisje zegt wel: 'k schenk aan een man mij nimmer,
 Maar zij zucht zacht: waar' ik verloofd, o Humen,
 Humen, o kom, Humenaios!

Zachtkens fluisterde 't meisje die woorden hem na: Humenaios,
 Kom, Humenaios! En toen gaf hem de Charis haar kus.

Elk met den arm op den schouder des andere kruiselings leunend,
Wandelden beiden terug, tusschen het geurende hout;
Duizenden glimmende vliegjes, gevleugelde sterretjes, dansten
Mee als een bruiloftsrei d' echtlingen voerend ter zaal,
Hoog aan den helderen hemel verzelde hen reine Selènè,
Stralend haar zilveren glans over het zalige paar.

Wijs beraad.

Anders de jongeren - anders de ouderen; vóór dat zij handlen
Laten zij rijpen 't besluit.
Ifanassa, begreep wat over de oogen der dochter
Glanzend of schemerend gleed.
Dát zij verre, zoo dacht zij, dat kind al zinnen op huwelijk,
Spele zij eer met haar pop!
Vader Aristos, natuurlijk, vernam 't niet zonder verwondring,
Toen zij gewichtig begon:
- Zie, daar speelt ons de liefde haar roeklooze parten, de vreemdling
Zint op den roof van ons kind!
Is dat dank van een gast? Dat het Hestia moge verhoeden;
Wee, dat het lot ons hen bracht! -
Maar de ervarene vader hernam, met bedaardere zinnen:
- Laster het lot niet, vrouw!

Zeus houdt beide de schalen, misschien dat hij 't goede ons toeweegt. -
 - 'k Mis haar zoo noode, zoo ver;
 Denkt gij dat 't kind wel eens mij verlot vroeg, zóo aan een jongman
 Plotsling te schenken haar hand? -
 - Moeder, dat vraagt zoo zelden aan ouders een jeugdige wildzang. -
 - Wildzang enkel, dat is 't!
 Veeleer zag ik haar vrouw van een edelen man onzer maagschap
 Hier, en die na ons er bleef. -
 - Naukrates, vrouw, is mee aanzienlijk, ons evengeboortig;
 Ja, hoe meer ik 't bedenk,
 Is een verbond met zijn stam en zijn land niet zóo te verwerpen...
 Zie, daar komt hij van pas. -
 Naukrates hoorde 't geval, glimlachende sprak hij en vleiend:
 - Vrienden, het wondert mij niets:
 Ware ik jong als mijn zoon, wellicht.... zelf zou ik in waarheid
 Vragen haar hart en uw gunst;
 Want zóo liefelijk is zij, zoo schoon en zoo kloek van gemoede....
 Hadd' ik een dochter als *zij*!
 Zeker, zij wordt eene trouwe en edele vrouw, als ze 't voorbeeld
 Volgt van een moeder als *gij*! -
 Ifianassa verheelde een traan, door den schrandre verteederd;
 - 't Is ook een wakkere knaap,
 Zei ze, en ernstig hervatte beamend de goede Aristos:
 - Ja, en een edele *zoon*!

Vrouwe, ons gaven de goden een eenige dochter, een zoon niet
Waar ons geslacht in herbloeit;
Laten wij saam dan strenglen ons beider geslacht, en de toekomst
Zij onzer kinderen zoon'. -
Vroolijk en vreugdvol sprak toen Naukrates: - Vrienden, het gastrecht,
't Welk ons vereenigt, het groei';
Nauwer verwantschap worde 't, - en wijl gastvrienden zich weerszijds
Eeren door 't wisslend geschenk,
Ifianassa, Aristos, ik vraag u dan, schenk mij uw dochter,
Kom, - ik schenk u mijn zoon. -
Anders de oudren en jongren in middelen, - eender de uitkomst,
Toch wint liefde in 't eind.

aant. Huiswaarts.

Thans was gunstig de tijd van het jaar voor den veiligen zeetocht,
 Helder in 't midden des zomers de lucht en de zee als een spiegel,
 Gunstig de stand van 't gesternte, de maan noch wassend tot volheid;
 Zeilree lagen de schepen en wapperend trokken de vanen
 't Hout van de standaards krom, als begeerig te nopen ter heenvaart.

Thans was 't bruiloftsfeest. - Toen Nanno haar poppen en speelgoed,
 Heugnis der jeugd, vaarwel van de bruid, voor Artemis' voeten
 Stil had nedergelegd; zich gebaad in het water der bronnimf
 Welke zij liefhad, werd voor den echt het geheiligde offer
 Plechtig gebracht in den tempel, ten bond van hun harten en handen.
 Schitterend prijkte het maal, en de maagd in haar feestelijk bruidskleed
 Zat in het midden der vrouwen ten disch, met haar sluier en bloemkrans.

Na de verheuging des maals en het tranenverwekkende afscheid,

't Scheiden dat immer het hartje der bruid doet slingren in tweestrijd
Tusschen het dagend geluk en het wijken van magen en kindsheid,
Zekére vreugd die zij had en de nimmer gewisse der toekomst,
Voerde in d' avondschemer haar Nikias' hand naar zijn vaartuig,
Sierlijk bebloemd en met banden getooid, en de jeugdige bruidstoet
Leidde met fluiten en fakkels, het epithalamion zingend,
Beiden naar 't rustige strand, waar luid nu klonk 't Hymenaios!
Nikias droeg haar aan boord, in de zachtken gewiegelde echtzaal.
Allengs hoorden zij verder en verder verdwijnen den feesttoon,
Dan slechts 't kabblend geluid van de golfjes die tegen het scheepsboord
Klotsten het zilveren schuim, waar eens Afrodite uit oprees.

Naukrates ging, de gezanten verzellende, mee op hun vaartuig,
Rijk door Aristos begiftigd, het eeregeschenk aan den gastvriend,
Dankbaar den vorst en zijn gade, verlangend naar woning en huisvrouw.
Vroeg bij het ochtendgloren de offers gebracht aan Poseidoon,
Heerscher der zeeën, het rund hein geslacht en de plenging vergoten;
Toen ontvoeren de schepen de baai; nauw vulde het koeltje
't Flappende zeil, maar krachtig bewogen de mannen den roeiriem
Volgens de maten der fluit en het zeevaartslied van den voorman.
Buiten de zeebocht vulde de wind 't aanzwellende zeildoek,
Weerszijds welfde de golf langs 't sierlijk gebogene boeghout,
Snijdend zijn voor in het nat; op het dek met Korinthische kleeden
Zat de bekoorlijke Nanno, en Nikias deed van de snaren

Ruischen een lied, en zij zagen ter zij 't zanglievende zeedier
Springen, den rasschen delfijn. Zoo week en verflauwde het eiland
Steeds voor het oog van den dichter en 't edele meisje van Melos,
Eindelijk verzonk het in zee en verzwond als een dichterlijk droombeeld.

Ja, droombeeld zijt gij, o godlijk Melos,
Een gedicht in de zee van 't verleên.
Gij droegt in myrten- en rozengeuren
Afreidite's onsterfelijk beeld,
Dat, onverwelklijk bij 't eeuwenwelken,
Als een schoonheid- en liefdesymbool.
Onbluschbaar bewaart in den marmren boezem
De vonk der verhevenste kunst.

.

Want enkel liefde, gevoel en schoonheid,
De bezielende, scheppen die macht,
Die aarde en leven en mensch vergodlijkt,
Als zij opdaagt, zonne der ziel.
Een glans van het stralende, zangrige Hellas
Met zijn genius eeuwig van jeugd,
Dat blijft uw naam ons, o godlijk Melos,
Een gedicht in de zee van 't verleên.

Aanteekening.*Motto's:*

De drie Grieksche aanhalingen luiden:

Gelukkig hij dien de Musen beminnen.
HOM. HYMME.

Al wat gij aanroert, godinnen, dat maakt gij schoon.
THEOKRITOS.

Komt, lieflijke Chariten, schoongelokte Musen!
SAFFO.

Ochtendglören

is als muzikale inleiding gedacht. De rythme, dalend (daktuliesch, trochaiesch, - vv en - v), als zachte introductie van violen en violoncellen, teekent de fijne rustige stemming. Hier en daar, hij stijging rijzende (anapaistische, vv - en iambische v -) rythmen; hobo en fluit. Bij toenemende stijging, climax der strijkinstrumenten. Dan, bij het opgaan der zon, een statige maatgang en na eene korte verheffing en versnelling, het slot niet verbreding van tempo.

bl. 9.

Kassiëpeia: Kassiopeia is eene latere min juiste schrijfwijz.

bl. 10.

Melos (in sommige talen Milo); het behoeft geene aanwijzing waarom

uit de heerlijke eilanden der Grieksche zeeën, Melos is gekozen, de drager van het beroemde beeld van Afrodite. De handeling mag zoo ongeveer omstreeks 600 v. C. gesteld worden - doch - geene nacijsfering van eenige jaren of feiten (pictoribus atque poetis enz.), die natuurlijk in één beeld en één oogenblik zijn saamgevat.

Hefaistos (Vulcanus), vuurgod; Demeter (Ceres), graangodin; Helios, zon; Poseidoon (Neptunus), zeegod.

Morgenoffer.

Dat er aan de lieflijke dochter van Alkinoös gedacht is (Oduscia), ligt voor de hand; maar de toestanden zijn anders en anders bewerkt. Ook bemerk ik, André Chéniers Mendant weer inziende, dat bij mij een paar gelijke trekken voorkomen; - deels, waarschijnlijk, oude herinneringen die weer van zelf oprezen; deels toe te schrijven aan het gebruiken van de zelfde bronnen.

bl. 17.

Hera (Juno).

bl. 18.

Tuchè, Lot, geval, toeval.

bl. 20.

Schoon is 't zien van de zee, maar vaak voorkomend Grieksch gevoelen.

bl. 21.

Poseidaoon = Poseidoon.

bl. 22.

Humenaïoslied, huwlijkslied.

bl. 25.

Zeus Xenios, Zeus de beschermer der gasten.

Droom eener schaduw zijn wij - denkbeeld van Pindaros, de gedachte is ouder.

Aristokratie - het woord is jonger dan de hier voorgestelde feiten, maar de zaak bestond, en in vollen gang was toen de strijd tusschen den aard, de begrippen, de staatkunde van tyrannie (= monarchie), aristoi,

d.i. de aanzienlijken, en demos, d.i. het volk, de volkspartij. De hoogere opvatting van één Hellenendom was, onder verschillende namen en vormen, reeds zeer oud bij eenige uitstekende mannen.

bl. 27.

Hestia, Veste, godin van het huisaltaar, van het h o m e .

bl. 28.

Metron ariston, maat is het beste.

bl. 29.

bij den Hermes ter voorpoort: Hermeskop op eene zuil hij de voordeur.

bl. 30.

Zeus Herkeios, Zeus als beschermgod van het huis.

Onder de bloemen.

bl. 33.

Gast - vreemde - de speling gaat hier verloren; in het Grieksch is gast en vreemde een zelfde woord.

Inwijding.

Bij de stijging der gemoedsaandoening, stijgt de iambe (v -) tot anapaïsten (vv -) en eindelijk in de hymne tot de zingende maat van het dramatische koor; majestueus en con fuoco. Daarop volgt de rust; zwaarder en rustiger maatgang der 8-voetige trochaeën (- v).

De zilveren grot.

Capri's grot op Melos overgebracht; er zijn meer zulke natuurverschijnselen.

Wedkamp.

Het duifschieten, omgekeerde variatie op Homeros' Ilias, zang XX. Over het Grieksche melische lied (zang) en de muziek, zie Histoire et théorie de la musique de l'antiquité par Fr. Aug. Gevaert. Gand. 1875. In de vereeniging van muziek en poëzie was bij de Grieken de muziek

enkel *begeleiding*, de poëzie had de overhand. Aristoteles noch zegt: De muziek is alleen eene versiering en veraangenaming (ὀψιδυσμα) der poëzie. Later ging de muziek allengs meer wegen, tot zij bij de modernen het litteraire geheel wegneemt en overheerscht. Doch thans is het weder Wagners streven 'door de muziek (in het drama) aan het woord de hoogste uitdrukking te verleen.

Rythme is bij de Grieksche poëzie en muziek beide het hoofdbeginsel; vorm hoofdzaak: hier geldt de zuivere teekening, het schoone der melodie, de gepastheid der vormen voor het uit te drukken gevoel; die muziek was een dessin mélodique, sobre de contours et d'expression, indiquant le sentiment général par quelques traits exquis d'une extrême simplicité; - une beauté calme, simple, éternellement jeune. (Gevaert.)

Die muziek schilderde niet als de onze al wat onze ziel het diepst bevangt; roerde niet door geweldige combinaties en tooneffekten; zij werkte en moest werken verheffend, stillend, reinigend (ἁβρσις); daarom, Apolloon met de lier geneest de kwalen (Pindaros). Anders de fluiten; door dezen werd de geest geweldig bewogen, dronken, bezeten door den god Dionusos, in plaats van Apolloon.

Blaasinstrumenten, zegt Aristoteles, (Pol. VIII. 6.) kunnen in de ziel geene neiging tot deugd wekken. Zij hebben een hartstochtelijk karakter. Hun gebruik is goed waar men den hoorder eene vrije expansie van de gevoelens die hem bewegen wil geven, en niet eene zedelijke verbetering en verheffing.

De Grieken waren zeer fijngevoelig voor de ethische beteekenis der toonsoorten:

de Frugische toon wekt tot vurig
enthoesiasme, is orgiastiesch en
pathetiesch;

de Dorische ernstig, verheven, statig;
de Ludische zacht, beweeglijk, geeft zin
voor het kiesche en fijne.

De zedelijke werking (ethos) der
verschillende tonen en rythmen berust op
zielkundige waarneming.

Wanneer het accent, de slag, voorafgaat,
en het volgende van den versvoet daalt,
dus in de dalende maat, is de werking
ernstiger, rustiger; dat zijn de □ υυ,
daktulos,

en □ υ, trochaios,

Volgt het accent, de slag op eene of twee
niet aangeslagen sylben, dan is de maat
stijgend, dus bewogener, meer
aanvallend; dat zijn

de υυ □. de anapaistos,

en υ □. iambe.

Heftiger, onstuimiger is weer de
choriambe,

□ υ □,

Samengestelde rythmen zijn natuurlijk
bewogener, minder eenvoudig en stil; te
meer naar mate de samenstelling
heterogener is.

Een opmerkelijk woord van Gevaert is
het: le rythme n'est ni grec ni barbare, il
est le même pour tout le genre humain.

Als de ouden zeiden: het accent is de
moeder der muziek (d.i. poëzie en
toonkunst), is dit ook eene gewichtige
zaak met betrekking op de nieuwere
rythmiek en prosodie.

Verschillende liersoorten had men:

Pectis en magadis hadden een schel, hoog
geluid; barbitos en trigone een zwaarder.
Echt Grieksch waren lura en kithara; lura
(lyra, lier), ook kitharis genoemd, ook
forminx en chelys (schildpad), was

helder, eenvoudiger; de kithara had meer snaren, was voller en rijker van toon.

- bl. 49. De cirkeldans, de $\square\gamma\kappa\kappa\lambda\omicron\varsigma$, noch in Griekenland bestaande.
- bl. 54. In Boiotië de bevalligste vrouwen. - 'De Boiotische vrouwen zijn de elegantste van heel Hellas,' zegt Dikaiarchos (Fragm. I, 19).
- Avondweelde.* Elegische maat.
- bl. 54 en 56. Charis, Chariten = Gratiën.
Kupris, schoonste,.....
Saffische strofen; de inhoud vrij ontleend aan fragmenten der gedichten van Saffo.
- Huiswaarts.* Na den spelenden vorm van het voorgaande (*Wijs beraad*) neemt de ernstige hexameter het verhaal weer op om het ten einde te brengen.
- bl. 63. Epithalamion, bruiloftslied waarmede de feestgenooten de jeugdige echtelingen naar hunne woning geleidden.
In.... verzwond als een dichterlijk droombeeld, is het slot bereikt. Daarna treedt de schrijver zelf op het proscenium; dit gevoeld als muzikale hymne, tot resumptie en symbool van het geheel en zijne hoofdgedachte.